

Sygn. akt III UK 76/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania H. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o emeryturę z tytułu opieki nad dzieckiem,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 grudnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
odstępuje od obciążania odwołującej się kosztami postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 18 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...], na skutek apelacji organu rentowego, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w T. z 28 lutego 2017 r., sygn. akt III U [...], w ten sposób, że oddalił odwołanie wnioskodawczyni H. T. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 14 maja 2015 r. odmawiającej ponownego ustalenia prawa do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki.

Wnioskodawczyni, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. Zarzucono naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. przez wyciągnięcie przez Sąd drugiej instancji

nieprawidłowego wniosku o braku zaistnienia sytuacji dożywotniego postawienia wnioskodawczynie w obliczu braku podstaw do egzystencji będącego skutkiem „pozbawienia” prawa do emerytury: a) z okoliczności niemających znaczenia dla rozpoznawanej sprawy tj., okoliczności, że wnioskodawczynie nigdy nie spełniała warunków do uzyskania wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad córką; b) na skutek nieprawidłowej, to jest niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego oceny faktów, tj.: faktu, że córka wnioskodawczynie była w czasie „odebrania” wnioskodawczynie prawa do emerytury osobą chorą na górne i dolne drogi oddechowe, a w późniejszym czasie także na schorzenia błędnika, faktu, że w niedługi czas po „odebraniu” emerytury mąż wnioskodawczynie przeszedł zawał serca i udar mózgu w związku z czym uzyskał prawo do renty (2003 r.), faktu wykształcenia, jakie posiada wnioskodawczynie, faktu stwierdzenia u wnioskodawczynie częściowej niezdolności do pracy od sierpnia 2008 r. i odmowy przyznania jej renty ze względu na niespełnienie wymogów stażowych, a także faktu, że wnioskodawczynie podejmowała dorywcze zatrudnienie w charakterze sprzątaczkii oraz faktu zadłużenia zaciągniętego przez męża wnioskodawczynie w latach 2008, 2009 i 2011.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na jej oczywistą zasadność.

Zdaniem skarżącej, Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty naruszył art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. Skarżąca wskazała, że w realiach niniejszej sprawy okolicznościami istotnymi były te fakty, które pozwalały na ustalenie, czy „odebranie” wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem ze względu na brak przesłanek do jej przyznania dokonane z naruszeniem „art. 1 Protokołu I do EKPCz” nie spowodowało konsekwencji, które dożywotnio postawiły ją w obliczu braku podstaw do egzystencji. Sąd Apelacyjny jako podstawę swojego rozstrzygnięcia wskazał, że wnioskodawczynie nigdy nie spełniała warunków do uzyskania wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad córką na podstawie „przepisów rozporządzenia RM z 15 maja 1989 r.”, stwierdzając, że świadczenie to zostało jej przyznane błędnie. W ocenie skarżącej, okoliczność ta miała dla Sądu Apelacyjnego znaczenie pierwszorzędne, pomimo że zdaniem skarżącej nie jest ona istotna dla rozstrzygnięcia sprawy. Sytuacja ta, według skarżącej, stanowi

oczywiste naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.

Ponadto, skarżąca wskazała na oczywiste naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w zakresie niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego oceny faktów, to jest faktu: (-) że córka wnioskodawczynie była w czasie „odebrania” wnioskodawczynie prawa do emerytury osobą chora na górne i dolne drogi oddechowe, a w późniejszym czasie także na schorzenia błędnika; (-) że w niedługi czas po „odebraniu” emerytury mąż wnioskodawczynie przeszedł zawał serca i udar mózgu w związku z czym uzyskał prawo do renty; (-) wykształcenia jakie posiada wnioskodawczynie; (-) stwierdzenia u wnioskodawczynie częściowej niezdolności do pracy od sierpnia 2008 r. i odmowy przyznania jej renty ze względu na niespełnienie wymogów stażowych; (-) zadłużenia zaciągniętego przez męża wnioskodawczynie w latach 2008, 2009 i 2011. Zdaniem skarżącej, prawidłowa ocena powyższych faktów w zgodzie z zasadami doświadczenia życiowego prowadzi *prima facie* do wniosku, że działanie organu rentowego polegające na „odebraniu” prawa do emerytury spowodowało nieodwracalne skutki w życiu wnioskodawczynie polegające na „dożywotnim” wyeliminowaniu jej z rynku pracy i pozostawieniu w skrajnie trudnej sytuacji życiowej. Sąd Apelacyjny, tymczasem, z przytoczonych faktów wyprowadził, zdaniem skarżącej, nieprawidłowy wniosek, że „odebranie” prawa do emerytury nie spowodowało nieodwracalnych „dożywotnich” skutków w zakresie możliwości ponownego zatrudnienia wnioskodawczynie.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o jej odrzucenie ze względu na ograniczenie zarzutów skargi kasacyjnej wyłącznie do ustalenia faktów i oceny dowodów i niewskazaniu na inne naruszenia prawa, ewentualnie o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a także o zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga jest oczywiście uzasadniona. Oznacza to, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., II PK 39/15, LEX nr 2021948).

Skarżąca jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej wskazała na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) ze względu na naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., przez błędną ocenę dowodów. W związku z tym należy przypomnieć, że wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z 5 września 2008 r., I UK 370/07, LEX nr 785533; z dnia 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76; z 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405 oraz z 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Oznacza to, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jest związany - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c.- ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, LEX nr 475287).

Przypomnieć też należy, że, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę

można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Strona skarżąca w takiej sytuacji musi zatem wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r. II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2014 r., w sprawie I PK 316/13 (LEX nr 1511811), wyraził trafny pogląd, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.